

ILDPROFETEN ELIAS – BRENNAKTUELL FOR MEG I DAG (A.O.Halås)

Jakobs brev 5, 17 - 18

1. Kongebok 17 - 2. Kongebok 2

1) INNLEDNING

Profeten Elias er en ruvende person i Bibelen, selv om hans livshistorier fortelles over bare 6 kapitler. Sannsynligvis virket han som profet fra han var rundt 20 år til han var rundt 40. Han kalles ”ildprofeten” mest på grunn av underet på Karmel og ”ildvognen” som hentet han til himmelen. Samtidig brant det en ild for Herren i hans hjerte. I NT blir han omtalt flere ganger, også da ofte i forbindelse med lys og ild. Elias er også spesiell fordi han ikke døde men ble tatt direkte opp til himmelen.

1. Kong 17,1 – 2. Kong 2, 11
Matt 27,47

Malaki 4,5
Markus 9,12

Matt 11,14 og 16,14 Matt 17,3 f.f.

2) OVERSIKT OVER HOVEDTREKKENE I ELIAS SITT LIV

• Står frem og forkynner tørke for Akab	1. Kong 17,1
• Ved bekken Krith 1 – 1 ½ år	1. Kong 17, 2-7
• I Sarepta 2- 2 ½ år	1. Kong 17, 8 - 24
• Møtet med slottshøvdingen Obadja	1. Kong 18, 1-16
• Nytt møte med Akab	1. Kong 18, 16 - 19
• Oppgjøret på Karmel	1. Kong 18, 20 - 46
• Flukten fra Jesabel	1. Kong 19, 1 - 7
• Opplevelsen på Horeb	1. Kong 19, 8 - 18
• Nytt kall, valg av Elisja som etterfølger	1. Kong 19, 19 - 21
• Elias blir bort fra offentligheten i omtrent 6 år	1. Kong 20 1 - 43
• Til Akab angående Nabots vingård	1. Kong 21. 1- 29
• Møtet med Akabs sønn, Akasja – Akasja dør	2. Kong 1, 1 - 18
• Sammen med Elisja – Elias tas opp til himmelen	2. Kong 2, 1 - 18

3) ELIAS SAMTID – FORHOLDENE I ISRAEL

Israel ble delt i to riker da kong Salomo døde i år 931 f. Kr. Riket i sør (to-stammeriket) fikk navnet ”Juda” med Jerusalem som hovedstad. Her fulgte flere av kongene Guds vilje. Flere av Bibelens profeter virket i Juda (bla. Jesaja, Jeremia, Mika, Sefanja, Nahum, Habakkuk). Det var Juda-riket som var bortført til Babylon i 70 år. Dette riket gikk under i år 539 f. Kr. men besto som kolonistat under andre helt frem til år 70 e. Kr. Judas historie finner du i hovedsak i 2. Kong 18 – 25 / 2. Krøn 27 – 36.

Riket i nord (ti-stammeriket) beholdt navnet ”Israel” og her ble Samaria etter hvert hovedstad. Landet var preget av mye politisk uro og på 200 år regjeres 19 konger fordelt på 9 ulike slektsdynasti og ingen av de fulgte Guds veier. De bygde seg en ny helligdom (isteden for templet i Jerusalem) i Betel hvor det sto to gullkalver som ble tilbedt. I Israel virker blant annet profetene Elisja, Amos, Hosea, Jonas, Obadja og Joel. Israel går under i år 722 f. Kr.

Elias virker i hovedsak under kong Akab sin regjeringstid. Han var konge fra år 874 – 853 f. Kr. Akab giftet seg med datter til kongen i Syrus, Jesabel. Hun var den som fremfor alle innførte Baal og Astarte dyrkelsen i Israel og hun hadde 850 avgudsprofeter ansatt ved sitt hoff. Jesabel fremstilles i Bibelen som en spesielt grusom person, og hadde sin ektemake kongen helt i sin hule hånd. Det gikk knapt 100 år fra kong David døde til Akab ble konge i Israel. I løpet av denne korte tiden er landet utsatt for et enormt religiøst, politisk og moralskt forfall. Baal og Astarte var fruktbarhetsguder.

Det var særlig et løssluppet seksuelliv i det som preget religionen. Baal-dyrkelsen krevde også nå og da menneskeoffring. Kjentetegn på Israel anno 870 f. Kr. er løssluppen seksualmoral, mye sex i alle i det offentlige rom, liten respekt for menneskeliv og menneskeverd, enhver gjør det han selv mener er rett, en lovgivning med lite respekt for andres liv og eiendom, de som sitter med makten leder an i forfallet og er aktive i sin kamp mot den gamle gudstroen ("kristendommen") som er i dramatisk tilbakegang. Til slutt var det bare 7000 igjen i Israel som ikke tilba Baal – bare 100 år etter at nesten hele landet var gjennomsyret av troen på Israels Gud.

1 Kong 21, 25

1 Kong 16, 29 - 33

4) ELIAS SITT NAVN – FAMILIE – BAKGRUNN

a) Elias sin oppvekst og familiebakgrunn

Elias var "thisbiter" som betyr at han kom fra Thisbia. Familien var siden flyttet til Gilead. Dette var steder på østsiden av Jordan, utenom Israels grenser i amoritternes land. Her var ugudeligheten om mulig enda større enn i Israel. Vi kan anta at bare en jødefamilie i ytterste nød ville flyttet til Gilead og Elias sin oppvekst er trolig preget av stor fattigdom midt i et grusomt hedenskap. Der fant Gud den ungdommen som skulle vende Israel tilbake til han. Dette er "typisk" Gud. Han kaller ofte sine medarbeidere etter andre "regler" enn vi mennesker har. (*1. Kor 1, 26 – 31*)

"I amoritternes morderhule oppdro Gud den mann ved hvem han som en kalle ville omkaste avgudsaltere, ødelegge konger og Baals presteskap. Han var et menneske som du og jeg, intet i seg selv og dog var Guds styrke hans. Intet formådde han og dog gikk allmaktens gjerninger ut fra hans hender. I støvet lå han som en orm og tok likevel del i Guds herredømme og regjering. Han hadde makt til å åpne og lukke skyene, til å byde de døde å leve, de levende til å dø og til å holde dom over Guds fiender" W. Krumacher

b) Hans navn

Elias = "Herren er min styrke / min krafts Gud "

Thisbiter = "omvender".

c) Elias sitt forhold til Gud

"Så sant Herren Israels Gud lever, han som jeg tjener.." 1. Kong 17,1

Dette verset blir i noen danske bibler oversatt: "han for hvis åsyn jeg står". Det var hemmeligheten i Elias sitt forhold til Gud og kraften i hans tjeneste. Han levde "for Guds åsyn". Det er der Herren vil at også du skal leve hver dag og hvert sekund av dagen. (*Matt 11,28*)

"Det er noen som bestandig går som de gikk kongebud, og er vitnesbyrd i blant oss om så kongelig en Gud..... De tør leve det vi andre synger søndagssanger om .....Deres liv har skjulte kilder, dype vell som ingen ser, de er hjemme i den stillhet hvori kun det største skjer" Sangboka 486

5) HANS FØRSTE OPPTREDEN

1. Kong 17,1

Elias dukker opp "fra ingensteder", brått og plustelig står han foran kong Akab og forkynder Guds dom. Hans første opptreden varte i under ett minutt. Elias kom, forkynte Guds budskap og så gikk han.

"Folket drikker urett som vann og danser i avsindig jubel om gullkalvene" W. Krumacher

"Elias kom og forsvant som en meteor. Men alltid kom han i Guds time med myndighet fra Gud. Således kom Gideon og Johannes døperen. Det kom et menneske utsendt av Gud. Således har Gud alltid hatt sine redskaper parat akkurat i det øyeblikk han skulle bruke de" Paul Nedergaard

I en gammel profeti fra Moses sin tid hadde Herren sagt at han ville straffe folket med tørke hvis de forlot hans lov. Det er dette Elias nå forkynner, der han plutselig og uten forvarsel står for kongens trone. Elias sin korte tale skal minne kongen om at HERREN LEVER, det kong Akab for enhver pris ville fortrenge og glemme. (5. Mos 11, 10-21)

Også for oss som kristne i 2011 gjelder det å leve for Herrens åsyn. Der vil han også ha sitt kall til deg. Et kall til tjeneste i Guds rike (uansett hva tjenesten var) er ikke et forhandlingsutspill eller et forslag fra Gud. Det er ikke noe man diskuterer eller veier for og imot. En kristen går når Herren kaller, drevet av brannen om at flere må få del i det samme som vi fikk da vi møtte Jesus og Gud ble vår Far. Lyder kallet "Afrika" så blir det Afrika, lyder kallet "søndagsskolen" så blir det søndagsskolen. Når Mesteren kaller både må, vil og skal Guds barn adlyde.

Problemet for mange kristne anno 2011 er at man har fokus på så mange ting, men å ikke fokus på å lytte og vente på Guds ordrer og beskjeder.

"Et Guds barn ved tronstolens fot, lyttende. Venter på ordre. Slik blir tjenerkallet ikke byrde, men en gjengave" Asbjørn Aavik

6) VED BEKKEN KRITH *1. Kong 17, 2-6*

a) Herrens ord kom til Elias

Etter sin korte tale skulle Elias skulle gå til bekken som het Krith (betyr "uttørret"). Med andre ord en bekk som tidlig tørket inn når det var lite regn. Et dårlig sted å være i tørketider, men der skulle han være og vente på nye ordrer fra sin Herre. Ravnene (som for jødene var urene dyr) skulle hver dag komme med mat til han. Noen mener "ravnene" var ørkenbeduiner som tok vare på Elias, men vi tror på underets Gud som også kan bruke urene kråkefugler som sine tjenere.

Vi vet ikke hvordan Herren talte til Elias, men til oss taler han gjennom Bibelen og forkynnelsen av Guds ord. INGEN kan følge Gud vilje i sitt liv uten regelmessig å høre hva Herren sier til oss.

b) Å gjøre etter Herrens ord (*"så gikk han og gjorde som Herren hadde sagt...." v 5*)

Elias var ikke bare en ordets "hører", han var også ordets "gjører" og gjorde som Gud ba han om selv om det ikke var logisk eller menneskelig talt fornuftig å gå til Krith-bekken. Han ble der omtrent et år.

Jak 1, 23-25

Jesaja 55, 8-9

1. Samuelsbok 15, 22 - 23

c) Ut i stillheten

"Det fantes ingen bibelskole eller teologisk høyskole i landet hvor Elias ble født og vokste opp. Heller ikke i nabolandet vest for Jordan. Derfor førte Herren den unge Elias inn i Krith-dalen. Ledet han til en sildrene bekk for videre utdanning. Førte han inn i stillhet til lang ensomhet. En ventetid for nye oppdrag" A. Aavik

*Jes 30, 15 For så sa Herren Herren, Israels Hellige: Dersom dere vender om og holder dere i ro, skal dere bli frelst. **I stillhet og i tillit skal deres styrke være.** Men dere ville ikke.*

1. Kong 17,4 Der kan du drikke av bekken, og jeg har sagt fra til ravnene at de skal sørge for mat til deg."

Løftet om Guds underfulle omsorg gjaldt bare DER hvor Herren ville ha Elias. Skal du også til fulle få erfare Guds velsignelse over ditt liv, må du være DER hvor han hadde tenkt du skulle være. Mange kristne taper mye av den velsignelse Gud ville gi de fordi de ikke var akkurat "der" han ville vi skulle være.

7) TIL SAREPTA

1. Kong 17, 7 – 16

a) ”Gud er på tronen ennu”

Det var ikke en glipp i Himmelen som førte til at vannet tørket ut i Krith-bekken og at ravnene ble borte. Gud hadde fremdeles kontroll. Nå var tiden kommet for nye skoletimer for Elias. Uansett hva som skjer i ditt liv, om ”bekken renner på underfullt vis” eller om du opplever tørke og motstand, så har Gud kontroll.

”Gud er på tronen ennu, og han kommer sine i hu. I prøvelsens stunde, å tenk for et under at aldri alene er du”

b) ”For Herre det er spennende å be, la din vilje skje”

Sarepta lå i ”hedningeland”, i dronning Jesabels hjemtrakter. Elias skulle først søke ut av Israel, dit avgudsdyrkelsen var enda større. Så skulle han oppholde seg like i nærheten av familien til sin verste fiende. Der skulle han på toppen av alt søke tilflukt hos en enke. Det var ydmykende å måtte forlate Israel, men like ydmykende for Elias å skulle bli forsørget av en KVINNE.

Sarepta = smeltingenes plass/smelteovnenes plass.

I Sarepta skulle Herren undervise Elias enda mer. Slik som jern må ”lutres og renses” i ild i en smelteoven, skulle nå Elias lutres og renses før tjenesten skulle fortsette. Ydmykhet og total avhenighet av Herren var det viktigste han måtte lære.

Jes 1, 25 Og jeg vil igjen ta meg av deg. Jeg vil smelte ut ditt slagg som med lutsalt og skille ut alt ditt bly.

*”Hvor Gud meg fører vil jeg gå, om foten skulle brenne. Kan jeg det forut ei forstå, til sist jeg dog skal kjenne, det er kun trofasthet hvormed, han her meg fører opp og ned, og er mitt trøstens anker”
Brorson (Sangboka 336)*

c) Først til Elias – så i overflod til de andre

*”En stakkars enkes nød og arme hytte er Gud et verdig sted til å åpenbare sin herlighet og godhet”
Menken*

Matt 6, 33 Søk da først Guds rike og hans rettferdighet, så skal dere få alt dette i tillegg!

Det kan virke uhøflig av Elias å be om mat til seg selv FØRST når enken og hennes sønn er helt på dødens rand av sult. Dette skal lære oss at i Guds ord kommer vi og våre behov alltid inn som nr. 2. Gud og Guds rike kommer alltid først. Særlig for oss som lever i overflod i vesten i en kultur hvor alt dreier seg om oss selv, er dette livsviktig lærdom. For kvinnen ble dette første steg frem til tro på Gud.

d) Sykdom og død – vekkelseredskaper i Guds hånd

Elias ble i Sarepta 2 – 2 ½ år. Etter en tid blir enkens gutt syk og dør. Dette skulle lede henne fra å bare se på Gud som Elias sin Gud (DIN Gud) til å se på Gud som også hennes Gud (MIN Gud). Gud bruker også det som er vondt til å fremme sitt rike, selv om det er vanskelig for oss å forstå. Enken i Sarepta vil takke Gud gjennom hele evigheten for hungersnøden og sin sønns sykdom og død, for et var gjennom dem hun fikk møte Israels Gud som sin Gud.

”Det er i våre dager adskillige som på samme måte som enken ser Guds straff i ulykker og sykdom, isteden for å se Guds kall igjennom dem” Paul Nedergård

e) Herre over liv og død

Herren råder over liv og død. På Elias sin bønn vekkes gutten til live igjen. Slik blir Guds makt demonstrert for enken, men også understreket for Elias. Om ikke lenge står han alene på Karmelfjellet, da må han først ha lært å stole på at Gud virkelig har makt over både liv og død.

(Det er verdt å merke seg at når Elias har virket som profet i 3 ½ - 4 år så har han holdt en tale på 25 sekunder og brukt resten av tiden i stillhet for Guds føtter).

8) UVENTET MØTE MED EN KRISTEN BROR (OBADJA) 1. Kong 18, 3-7

"Han som kunne utøve en nesten magisk makt over tusender, skulle være innsperret i en fønisk hednings hytte mens han kunne utført mektige gjerninger blant Israels tusender" Macduff

"I stillhet og tillit skal deres styrke være. Annerledes er ikke de kår som Gud gir sine barn. De perioder i livet hvor det ikke skjer noe er normalt de aller sunneste for oss. Vi blir lett utålmodige, vi har det travelt, vi vil nå noe og se resultater. Moses ved fåreflokken og Jesus ved håndtverkerbenken er eksempler på de som bøyde seg og ventet igjennom mange år. Men så gjelder det at vi ikke faller i søvn i de rolige tider, men er parat når Herrens kampsignal lyder" Paul Nedregård

Obadja var slottshøvding, kongens nærmeste og mest betroede medarbeider. Så viser det seg mot alle odds at han er en "kristen/troende". Han vasser bokstavelig talt i synd og hedenskap hver dag, men hadde klart å bevare sin gudstro. Trass sin dype gudsfrykt var likevel Obadja en slik kristen som avfant seg med forholdene. Han likte ikke det han så og hørte rundt seg, men slo seg til ro med at det gikk an å leve med situasjonen. Han hadde tidligere berget 100 av Guds profeter fra Jesabels politi og syntes dermed han hadde gjort sitt. Nå var imidlertid øyeblikket kommet hvor hans Gud kaller han til å stå frem og heise flagg.

Bibelen kjenner ikke til "hemmelig kristendom", "privat kristendom" eller "den skjulte kirke". Guds ord kaller oss til å bekjenne vår tro og ta følgene av vår bekjennelse. For Obadja kunne det bety å miste jobben og sannsynligvis også livet.

"det er ikke nok å skjule profeter og leve det fromme liv i stillhet. Det kommer et øyeblikk da Herren krever av oss at vi bekjenner vår tro og viser oss for kong Akab som den vi er" Paul Nedregård

Matt 5, 13 - 16

Sterke jødiske historietradisjoner (blant andre Joesfus) mener at denne Obadja er den samme som profeten Obadja i GT. Da gikk han evt. fra å være en "hemmelig kristen" til å bli en profet i Israel.

9) NYTT MØTE MED KONG AKAB 1. Kong 18, 17-18

a) En oppsiktsvekkende passiv konge 2 Kong 6, 15 - 17

Det har vært hungersnød og tørke i 3 ½ år. Kongen og en stor del av folket mener Elias er skyld i dette, og hatet mot han er intenst. Trass sin store hærstyrke og sitt brennende hat mot Elias gjør Akab likevel ingenting for å arrestere han når de møtes. Gud er alltid den som er Herre og som har kontrollen rundt sine barn. Det er alltid Gud som "setter scenen", bestemmer hva som skal skje.

b) Hvorfor lider landet nød ?

Det var ikke Elias, men Jesabel, Akab og folket selv om førte ulykke over Israel. De hadde forlatt Herrens veier og derfor måtte de ta følgene av det.

I Norge i dag er situasjonen mye lik Israel på Akabs tid. Det vrirler av sex i det offentlige rom, ja sex er for mange blitt den nye religionen (alle skal kunne gjøre hva de vil når de vil), respekten for livet er liten (abortloven har drept 500 000 barn i Norge på 40 år), respekten for Guds ord er minimal og mange av våre ledende politikere står fremst i arbeidet med å føre Norge vekk fra Gud og hans ord. Mange av landets åndelige ledere går heller ikke på Guds veier. Dette får en konsekvens for landet vårt. Selv om vi er verdens rikeste nasjon kan vi komme til å miste Guds velsignelse, og da strekker verken penger eller annet til. Det er ingen selvfølge at nasjonen Norge fremdeles eksisterer om 100 år hvis vi som nasjon fortsetter å gå i den retning vi har gjort de siste tiårene. I Israel var 100 år nok til et grenseløst frafall og 150 år senere eksisterer ikke landet lenger.

Hag 1, 6 Dere sår mye, men høster lite i hus. Dere spiser, men blir ikke mette. Dere drikker, men slokker ikke tørsten. Dere kler dere, men ingen blir varm. Og den som tjener for lønn, får lønnen i en pung med hull i.

Det er mange kristne i Norge i dag som har samme innstilling som Obadja. Man liker ikke det man ser men velger likevel å innfinne seg med situasjonen og gjøre det beste ut av den. De liker ikke kamp og uro, og vil helst at vi som kristne skal være fornøyd med å virke i det stille og ikke delta i den offentlige debatt. Ofte får vi høre slike spørsmål/argumenter:

- Hvorfor skal kristne ledere stadig vekk ta frem homofilisaken, folk tror jo det er det eneste vi kristen er opptatt av?
- Hvorfor skal vi mase om abortloven, den er jo kommet for å bli likevel?
- Den nye ekteskapsloven må vi bare godta, det er jo ikke politisk flertall for å forandre den.
- Hvorfor kan vi ikke godta forpliktende samboerforhold siden det er blitt så vanlig?
- Hvorfor sier indremisjonen og andre at vi skal holde oss borte fra gudstjenester ledet av prester som forsvarer samboerskap og homofili eller på andre måter bryter med Guds ord?
- Det skader Guds rike når vi får store avisoverskrifter om disse tingene, og hvorfor skal alltid indremisjonen være den som uttaler seg offentlig?
- Kan vi ikke bare holde fred slik at misjonsarbeidet får gå sin gang uten så mye bråk, all uro og alle avisoppslag skader jo Guds rike.

”Kirken og menigheten trenger til menn og kvinner som vil la Guds røst skjære igjennom med hellig myndighet. Vi har mange gudfryktige og fromme kristne som på samme måte som Obadja tilpasser seg forholdene. De står nok klart som Guds tjenere, men med mange ord og tilpasselser søker de likevel utenom sjenerende og avgjørende slag. De bøyer seg og finner seg i forholdene, skjønt de i deres hjerter føler at ting burde vært annerledes. Vi trenger de vitner som ikke bare er honning, men salt”
Paul Nedregård

”det er ikke nok å skjule profeter og leve det fromme liv i stillhet. Det kommer et øyeblikk da Herren krever av oss at vi bekjenner vår tro og viser oss for kong Akab som den vi er” Paul Nedregård

Norge trenger i dag mer enn noen gang kristne som er villige til å stå frem og gjøre og tale som Herren vil. Dette gjelder kristne ledere og forkynnere som kjemper på sin arena, det gjelder kristne politikere som arbeider for Guds vilje politisk selv om ”saken allerede er tapt”. Men mest av alt gjelder det den ”jevne” kristne. Mennesker som står frem og krever sin evig rett til å være her og si i fra hva Bibelen sier er Guds evige vilje for menneskene.

2 Tim 4, 3 For det skal komme en tid da de ikke skal tåle den sunne lære, men etter sine egne lyster skal de ta seg lærere i mengdevis, etter som det klør i øret på dem.

10) TIL KARMEL (1. Kong 18, 19 – 46)

a) Rått parti, eller ?

Foruten kongen og hans soldater, de 850 Baal og Astarte profetene (folkets åndelige lederskap) så var det sannsynligvis mange tusen mennesker på Karmel-fjellet. Hatet mot Elias var til å ta og føle på. Innimellom alle menneskene finner vi nok noen av de 7000 "hemmelige kristne" som enda ikke hadde bøyd seg for Baal, men står ike frem. Elias var alene, i alle fall så det slik ut. Men Elias så det som de andre ikke så, Herren selv var tilstede med sin hær. En kristen er ALDRI alene, er ALDRI i mindretall.

"En mann med Gud ved sin side er majoriteten"

Paul Nedregård

"Den Herren setter ene, han selv er mere nær"

Bj. Bjørnson

c) **Hvor lenge vil dere halte til begge sider ?** (v 21)

En prest i Danmark sa en gang for mange år siden følgende om sitt sokn:

"Her i sognet er alle de troende en liten smule vantro, og alle de vantro en liten smule troende"

"Det tyvende århundres største fare er religion uten Den Hellige Ånd, kristendom uten Kristus, syndsforlatelse uten omvendelse, himmel uten helvete" William Booth

Det norske folk halter til begge sider. De fleste vil ikke ha noen personlig kristendom, men de vil ha en kirke som velsigner de når de har behov og ønske om det.

Mange kristne halter også til begge sider. Man vil leve med Herren, men samtidig er det så mye i livet som ikke tåler Guds lys og Guds dom. Så altfor mange vil ha med seg mest mulig av alt, så blir det ingenting av noe.

c) **Ingen som svarte** (v 29)

Det finnes ingen andre enn Jehova som har makt over himmel og jord (selv om djevelen har en begrenset makt). Det finnes ingen Buddah, Allah eller andre guder. Bare den som er et Guds barn kan være sikker på at det vil komme svar på hans bønner. Avgudsprofetene fikk ikke svar, uansett hvor mye de ropte og ba.

Jfr Hebr. 4, 15-16

d) **Et nedrevet alter**

Karmel var fra gammelt av offerplass for Jehova. Her hadde tidligere slekter møttes til tilbedelse, bønn og offer. Nå var det gamle alteret revet ned, sannsynligvis av dronning Jesabels agenter. Elias måtte først gjenreise alteret, dette var hardt arbeid men latskap har aldri fremmet Guds rike.

Skal ilden fra himmelen falle også hos oss (skal vi få vekkelser) så må først det som er revet ned gjenreises. Først må Herren besøke sitt folk og det som er nedrevet må bygges opp. Det kan ikke være splid og uoverenstemmelser mellom Guds folk hvis Herrens ild skal falle.

e) **Herren er Gud** *1. Kong 18, 36 – 38*

Elias overlater ikke noe til tilfeldighetene. Han dekker både offer og alter med mye vann (som det sikkert var et slit å få tak i midt i tørken - trolig måtte de helt ned til Middelhavet). Så ber han en enkel bønn (*jfr. Matt 6,7*).

Og Herren svarer med ild. Alt blir fortært, både veden, offeret ja til og med det gamle steinalteret. Her på Karmel står du ansikt til ansikt med han som er din Gud også i det moderne Norge anno 2011. Han har fremdeles all makt, og ønsker å tenne ilden i ditt hjerte for et liv i fullkommen tjeneste for han.

”Tenn meg Jesus la meg være hver en dag et lys for deg. Alltid leve deg til ære, led meg du på all min vei”

f) Avgudsprofetene drepes (v 40)

Alle Jesabels 850 profeter blir hugd ned med sverd. Dette er brutalt å lese for oss og ikke alt i GT er like lett å forstå. Men dette viser oss blant annet hvor ekstremt alvorlig Gud ser på synd og falsk lære. I den nye pakt (etter Jesus) skal vi ikke bruke sverd mot åndelige motstandere. Vi skal bruke åndelige våpen, som er Guds ord og bønn. Med disse skal vi kjempe, men den fysiske straff skal vi overlate til Herren. INGEN av de som spotter Guds navn eller lyver om hans ord og vilje, ingen av de som er kristentroens fiender skal unngå Herrens straff.

Nah 1, 3 Herren er langmodig. Men han er stor i kraft, og han lar ikke den skyldige være ustraffet. I virvelvind og storm går hans vei, skyer er støvet under hans føtter.

g) Elias sin dreng (v 43)

Undervurder aldri barna i Guds rike. La de få slippe til i våre møter og samlinger med sine nådegaver. Da hele landet sto imot Elias, sto en ung gutt (sannsynligvis bare et barn) ved profetens side. 7000 av Herrens profeter vågde ikke å stå frem, men et barn torde stå midt i striden.

h) Så kommer regnet 1. Kong 18, 42 - 46

Gud viser sin allmakt enda en gang, etter 3 ½ år med fullstendig tørke åpner han himmelen som et vitnesbyrd på at han lever.

11) PÅ AVVEIE 1. Kong 19, 1-8

Når vi går over fra kap. 18 til kap. 19 i 1. Kongebok skal vi gjøre det stille og varsomt. Det brister for Elias etter Karmel. Han som så frimodig hadde stått foran de mange titusener, nå flykter han for livet. Dronning Jesabels trusler skremmer han så sterkt at det fører han ut av Herrens plan for hans liv.

Han flykter ut i ørkenen, og søker tilflukt under en liten busk. Der vil han bare dø. Men Herren finner han der, og ønsker å kalle han tilbake til tjeneste og velsignelse. Frem til nå har Elias gått ETTER sin Herre, men nå springer han FORAN. Men Gud er ”like bak”, engelen er sendt ut fra himmelen for å ta hånd om profeten på ville veier. Gud gir oss ikke opp om vi svikter, men det er viktig for en kristen å alltid vandre etter sin Herre, der han vil lede oss. Går vi foran, går vi våre egne veier.

*Og jeg vil igjen ta meg av deg og smelte ut dine slagger som med lutsalt og skille ut alt ditt bly.
Jesaja 1,25 - jfr. Jeremia 18,1 f.f.*

12) MØTET MED GUD PÅ HOREB 1. Kong 19, 9 f.f.

a) Stå opp og et

En engel gir Elias mat. Styrket av denne maten går han i 40 døgn uten mat og drikke. Dette kalles ”profetfaste” og er kun gjort av Moses, Elias og Jesus.

For oss som Guds barn i vår tid er det helt nødvendig å ta til oss av maten Gud gir oss, i Bibelen, i forkynnelsen, i forsamlingen og ved nattverdbordet. Uten denne maten blir veien for lang, uten den dør vårt åndelige liv ut.

b) På ville (men kristelige) veier

I 40 døgn går Elias i de samme områder som Israelsfolket tidligere hadde gått i 40 år. Til slutt kommer han til Horeb, Guds fjell. Der går han opp og finner en hule han søker ly i. I denne hulen bodde sannsynligvis Moses da han på samme sted fikk de 10 bud mange år tidligere.

Elias er fremme på Guds hellige fjell, men han er likevel på feil sted. Elias sin plass var i dronning Jesabel og kong Akabs land. Der lå alt til rette for en folkeomvendelse, en folkevekkelse etter opplevelsen på Karmel. Men Elias flyktet og det ble ingen gjennomgripende vekkelse i Israel.

c) Gud taler til Elias

”Hva har du her å gjøre, Elias ?”. Først et bebreidende spørsmål fra Herren. På dette spørsmålet svarer Elias ærlig og oppriktig. Han klager sin nød til Gud for at Israel har forlatt Herren, revet ned han altere og at han er helt alene igjen som profet og Herrens vitne. Vi trenger ikke å gjøre oss til for Gud.

”Gå tilbake igjen”. Elias får et nytt kall til nye oppgaver. Vel hadde Elias ”stukket av” men Gud hadde fremdeles oppgaver til han. Han skulle tilbake til Jesabels land. Så gir Gud Elias svar på hans klager:

- 1) **Elias klager over at Israel har forlatt Guds pakt**
Hasael skulle Elias salve til konge over Syria. Og han skulle bli en svøpe for Israel som skulle tukte de med militærmakt, slik at kanskje krigens lidelser skulle føre folket til omvendelse
- 2) **Elias klager over at folket har revet ned Herrens alter**
Elias skulle salve Jehu til konge over Israel. Jehu skulle bli den som skulle utrydde Akabs hus fra Israel på en dag skulle han drepe 70 av Akabs sønner. Straffen hørte Herren til, også mot de om hadde innført avgudene og revet ned Herrens alter
- 3) **Elias klager over at han er alene igjen som profet**
Han får beskjed om å salve Elisa som sin etterfølger. Han skulle ikke lenger være en mektig medarbeider og arvtaker. Samtidig får han beskjed om at det er 7000 profeter igjen i Israel som frykter Herren. Han er ikke alene

På Horeb var Elias aller lengst nede, og aldri var Herren han så nær som her. På Horeb går Elias over fra å være Guds tjener til å bli Guds venn.

Veien går tilbake igjen. MEN det var alltid et MEN i Elias sitt liv etter dette. Visst var han Guds venn. Visst hadde Herren mange oppgaver til han. MEN han kom aldri helt tilbake i det kall som Herren egentlig hadde gitt han. Vi vet ikke, men hadde ikke Elias flyktet ville kanskje Israel blitt omvendt til Herren, og landet hadde kanskje ikke gått under 130 år senere.

13) ELISJA KALLES

1. Kong 19, 19-21

Elias har sannsynligvis enda ikke fylt 40 år, men nå er tjenesten snart over. Han skal salve Elisa til profet i sitt eget sted. Gud har god råd, sier vi ofte. Her, i Israels største krisetid tar han sin store profet og tjener bort i en alder av omtrent 40 år. Det som er viktig for oss er å lyde Herrens kall hver eneste en av de levedager han gir oss.

Det er avgjørende viktig for Guds rike at hver generasjon går inn i kallet og tjenesten. Akkurat i dag er det DU som bærer ansvaret for misjonsbefalingen, I DAG er det er DU som skal bringe evangeliet til jordens ender. Tjenesten er ikke over før livet er HELT slutt.

I Israel sto en ny person klar til å ta over stafettpinne, Elisja som også ble en stor profet i Israel.

14) LANG PAUSE – OMTRENT 6 ÅR *1. Kong 20*

Etter å ha kalt Elisa forsvinner Elias ut av bildet igjen. Hele kapittel 20 i 1. Kongebok handler om hva som skjer i Israel i denne perioden som muligens varte i nesten 6 år. Vi vet ikke hva Elias gjør, men landet styres som før og folket lever nesten som før. Det ser likevel ut for at det er noe bedre forhold for den gamle gudstroen.

15) TIL AKAB ANGÅENDE NABOTS VINGÅRD *1. Kong 21, 1 - 29*

I Israel tilhørte jorden Herren, derfor var det bare i aller ytterste nød at en mann solgte sin ”fedrejord”. Hvis så skjedde fikk han den tilbake i ”jubelåret” som var hvert 50. år. Når Nabot ikke vil selge vingården sin til kong Akab handler Nabot etter Herrens ord. Dronning Jesabel får så en pøbelmobbing til å drepe Nabot slik at Akab kan ta vingården i sitt eie.

Da står Elias der igjen, like plutselig som alltid. Elias forkynner en hard dom om død over både Akab og Jesabel og deres etterkommere. Alt dette går i oppfyllelse i løpet av bare noen få år. Akab dør av å bli truffet av et streifskudd og pilen treffer den smale åpningen mellom øvre og nedre del av rustningen. Hundene slikket ren vognen for hans blod. Jesabel drepes senere ved å kastes ut av et vindu i slottet og liket hennes blir spist av hundene. *v 19 og v 23*

16) BUDSKAPET TIL AKABS SØNN – AKASJA *2. Kong 1, 4-5*

Etter at Akab er død overtar hans sønn Akasja som konge. Han regjerer som sin far. Elias får av Herren i oppgave å forkynne dom og død over Akasja, og Akasja dør før han har sittet på tronen i 2 år.

Etter Akasja overtar hans bror Joram tronen. Han regjerer i 11 år før han drepes i et kupp som Jehu utfører (Jehu var den Elias på Guds befaling salvet til konge over Israel). Med det er Akabs hus utslettet i Israel.

17) TJENESTEN ER OVER *2. Kong 2, 1-14*

a) En siste avskjedsreise *v 1 - 8*

Det ser ut for at både Elias, Elisa og mange av deres disipler (medprofeter) vet hva som snart skal skje med Elias. Elias foretar en avskjedsreise. Den begynte i Gilgal, fortsatte via Betel (der Jakob så himmelstigen), videre til Jeriko (som Josva inntok) og til slutt over Jordan (fremdeles i Josva sine spor) til områdene øst for Jordan. Der var Elias født og oppvokst, der ville han avslutte sitt liv. Både i Gilgal, Betel og Jeriko var det muligens profetskoler som Elias hadde grunnlagt de siste årene. Det er godt mulig Elias nå besøkte disse på sin avskjedsreise.

Jordan-elven deler seg to ganger på samme dag. Først for Elias og senere for Elisa. Med dette vitner Herren om at han fremdeles var den samme som da Josva førte Israel inn i Kanaans land.

b) Elisa utrustes *v 9 – 10*

Elisa kan virke noe ubeskjeden, men han ber ikke om dobbelt åndskraft for sin egen del men for Guds rikes del. Odelsgutten i Israel hadde krav på dobbelt av farsarven, og denne tankemåte ligger sikkert til grunn for det Elisa ber om.

Vi trenger i dag mer enn noen gang kristen, både unge og gamle (men særlig ungdommer) som står for Herrens ansikt og ber om STOR åndskraft, ikke for sin egen skyld men fordi de var drevet av kjærlighet til Guds rike og nidkjærhet for Jesus.

c) Til himmelen *v 11 ff.*

Elias hentes til himmelen brått og uventet. Slik skal det også være når Jesus kommer igjen, da skal Guds folk bli hentet brått og uventet. Liv og tjeneste er over. Elias fikk ikke dø da han ønsket det under jvelbusken i ørkenen, han måtte vente til Herren selv sa at livet og tjenesten var over. Da først fikk han reise hjem til himmelen. Slik er det også for oss, Gud alene avgjør når vi skal hentes hjem til Jesus.

*”Flammende kjøretøy ruller frem, glødende hester galloperer av sted, ild står om hover og ut av deres nesebor, flammene slår fra vognaksler og hjulfelger. Synet skilte Elias fra Elisa. Det følger en susende stormvind som virvler trær, sten og klipper, og båret av stormen føres Elias hjem, ... hjem til Gud”
Paul Nedregård*

Lykkelig er den kristen som blir hentet av Herren mens han sto midt i sin tjeneste, lydig på den plass og i det kall Herren hadde satt han

”Jeg vil ønske at min dødsstund vil finne meg der hvor plikten akkurat i det øyeblikk krever meg og i det arbeidet som akkurat da er pålagt meg..” C. Wesley

18) TIL SLUTT

Ildguden fra Karmel er MIN og DIN Gud. Det må også om oss kunne bli sagt som Elias sa om seg selv

”Så sant Herren lever, han som jeg tjener”

19) LITTERATUR

Det finnes ikke mye nyere litteratur om Elias på norsk, men en dyktig bibliotekar kan sikkert få tak i litt eldre bøker til deg på fjernlån. Følgende kan anbefales:

Paul Nedergaard København 1929	Elias – en Guds profet også til vår tid
Wilhelm Krummacher Utgitt første gang 1828 (finnes bare med gotisk skrift)	Thisbiteren Elias
Asbjørn Aavik Lunde Forlag 1989	Elias – Den Guds mann
Edin Holme	Menneskesønnen (dikt)

I tillegg finnes en del bibelkommentarer over 1. og 2. Kongebok